

J. H. van Swinden.

gemiddelde levensduur der menschen moest worden bepaald, waarnaar de premiën dienden te worden vastgesteld, en men streefde er naar om dien te vinden. Wij weten, dat er menig gezond denkbeeld werd geuit en daarom zou men verwachten, dat de geleerden hunne kennis zouden aanwenden om de tallooze fondsen en beurzen, die nog op den ouden voet werkten, te reorganiseeren. Niets van dat gebeurde echter en er waren toch zoovele dergelijke bussen, die ernstig onder handen mochten worden genomen! In de vorige eeuw toch deed de zorg voor de toekomst overal plaatselijke bussen en beurzen verrijzen, voornamelijk weduwenbeurzen en weezenkassen, die aan schoon klinkende beloften ook schoon klinkende deviezen paarden. Maar zij hielden geen rekening met de steeds verder gaande wetenschap en menig fonds moest daardoor tot liquidatie overgaan, dikwijls zeer tot schade der verzekerden. Doch als een phenix verrees er onmiddellijk uit de asche een nieuw fonds, dat op zijn beurt zijne fraaie beloften niet kon nakomen en weer plaats moest maken voor een ander. Vooral in het jaar 1749 werden er vele opgericht en hoe gretig de gelegenheid werd aangegrepen om als lid te worden ingeschreven, blijkt uit de talrijke gedichten, teekeningen en penningen, die er ter verheerlijking van dergelijke beurzen werden vervaardigd. De man, die vooral tot het oprichten van dergelijke instellingen ijverig in de weer was, was Johannes van der Hey, welke in 1759, 1761, 1765 en 1766 achtereenvolgens 4 z.g. Prebenden-societeiten stichtte. Menig geschrift heeft hij echter moeten wisselen met een bestrijder van dergelijke fondsen, n.l. F. H. van der Beets. Deze tallooze bussen, societeiten of hoe ze ook heetten, te behandelen verbiedt mij weer de ruimte en ik stap van dit onderwerp af na nog melding te hebben gemaakt van het Middeburgsche Placcaat van 1776. De Staten van Zeeland toch, ongerust geworden over de als paddestoelen oprijzende begrafenis-, huwelijks-, verjaring- en kraambeurzen, bespeurende dat de verzekering ontaardde in spel en weddenschap, aangezien er soms verzekeringen werden gesloten op levens van personen, die daarvan niet het minste vermoeden hadden, en ziende dat dikwijls de administratie veel te wenschen overliet, verboden ten strengste de kwade praktijken en lieten de directeuren borgen stellen, die hen ook zouden controleeren.

Maar vatten wij den draad der geschiedenis weer op en keeren wij terug tot van Swinden en tot de gewichtige gebeurtenis, die hij mede zou helpen tot stand brengen. Anton Hartsen

XIII. 7^e Jaarg. 6.

R. Lobatto.